PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 10 lir - 5 jugolir - 2.50 din | TRST petek, 14. maja 1948 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 896

ZDA GREDO PO SLEDOVIH HITLERJA

VES SVET BO SODIL

France Soir": „Marshallu preti nevarnost, da ga bodo smatrali za človeka, ki noče miru" - Poparjenost v Londonu in Parizu zaradi prezira ZDA proti njima - Waliaceovo odprto pismo Stalinu

WASHINGTON, 13. — Svetovna javnost, ki je zadnjih 48 ur mrzlično zasleduje razvoj dogodkov v zvezi z ameriško noto in odgovorom Molotova, je vedno bolj uverjena, da ameriški korak ni bil naravnan v želji, da pride do sporazuma. To potrjujejo tudi Marshallove izjave, da ZDA ne mislijo pogajati se neposredno s Sovjetsko zvezo o vprašanjih miru.

Pa tudi, če bi bila Marshallova trditev o namenih ameriške note resnična, je z druge strani sovjetska vlada izrečno predlagala začetek razgovorov. Svetovna javnost se torej sprašuje, čemu ZDA ne sprejmejo sovjetskega predloga, če resnično politico miru, kakor vedno skušajo z besedami dokazati.

Londonski tisk izraža izredno veliko v krogih vojnih hujskačev. «Daily Express» piše n. pr.: «Na Molotovljev «da» je treba odgovoriti z «ne». Truman ne ponuja Moskvi ne novih razgovorov in tudi ne nove politike». Na splošno pa so v londonskih in pariških krogih zelo poparjeni, ker so ZDA tako malo pri razgovorih s Sovjetsko zvezo prezrle svoje tako imenovane zaveznike Anglijo in Francijo in pokazale celo nekak prezir, ko jih niso o razgovorih niti obvestile.

Tako francoski kakor angleški tisk priznava, da je sovjetska nota postavila ameriško vlado in torej tudi angleško in francosko zunanje ministrstvo ob zid. «France Soir» piše n. pr., da preti Marshallu nevarnost, da ga bodo smatrali kot človeka, ki odklanja mir brez opravičljivih vzrokov.

Londonski «Daily Worker» se sklicuje na izjavo devetih komunističnih strank v decembru, ki ugotavlja, da je velik prepad med željo imperialistov, da bi povzročila novo vojno, in nemožnostjo, njo izvesti, so tako velike in močne, da bodo, če ostanejo odločne v obrambi miru, načrti napadalcev propadli. Nato izjavlja «Daily Worker», da je tabor miru prisilil ameriške milijonarje, da skušajo pridobiti na času, da si utrdijo svoje vojne načrte in dosežejo podjarmljenje zapadnih kapitalističnih držav. Ameriški imperialisti ne morejo povzročiti vojne nastajajoče se na kapitalistične države, katerih ljudstvo si ne želi vojne in je odločeno, da ohrani mir in odpravi gospodarske krize. T. imperialisti se ne morejo poslužiti Churchillovega cirkusa v Haagu ali Attleejevih protikomunističnih govorov, da bi povzročili novo vojno.

Ameriški napredni krogi pa se bojijo, da bodo zadnje vesti o akciji za mir odvrnile svetovno javnost od namere ameriške vlade, ki je kongresu predložila osnutek zakona proti komunistom pod imenom zakon Mundt. Ta osnutek so nazvali kot temeljni kamen ameriškega fašizma.

Njujorški član kongresa Marcantonio je predložil odboru, ki razpravlja o zakonu, prepise nacističnih zakonov in Mussolinijevega italijanskega zakonika. Ta osnutek zakona, je izjavil Marcantonio, bo uvedel fašizem v ZDA.

Kandidat za podpredsedniško mesto tretje stranke senator Glen Taylor obtožuje Trumana, da odklanja pogajanja s Sovjetsko zvezo in izjavlja, da gredo ZDA po sledovih Hitlerja, ker hočejo zavladati svetom. Pripomnil je, da je minister za obrambo Forrestal najbolj nevaren človek v ZDA in da bi lahko postal ameriški Hitler.

Odprto pismo Vallacea Stalinu

Agencija Tass objavlja besedilo odprtega pisma generalisimu Stalinu, ki ga je Henry Wallace izročil tisku in v katerem izraža zadovoljstvo za izmenjavo not med ameriško in sovjetsko vlado in izraža svoje prepričanje o možnosti mirne ureditve vseh obstoječih nesporazumov na mednarodnem področju ter hkrati pripominja, da so propagandisti za novo vojno s tem doživeli težek poraz.

Wallace našteva v svojem pismu mirovne ukrepe, ki bi jih moral vlada sprejeti, da zajamčita svetu dolgo dobo miru. ZDA in Sovjetska zveza bi morali predvsem odreditи prenehanje tako imenovane mrzle vojne in v ta namen morali predvsem zmanjšati in odpraviti sleherno tekmovanje v oboroževanju, vzdržati se sleherne intervencije pod kakršno koli obliko v drugih državah, morali bi še povečati trgovinski odnosi med obema državama ter pospešiti gospodarski in kulturni odnosi.

Razen tega se bi morala ustanoviti mednarodna organizacija po vzorcu Unrre v okviru OZN za razdeljevanje pomoči po vsem svetu, ZDA in ZSSR naj bi se tudi zavzeli z sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko, tako da se iz nje napravi trdnjava demokracije in miru. Vse čete naj bi se umaknile v enem letu po podpisu mirovne pogodbe in naj bi se seveda zgodilo tudi za Nemčijo in Avstrijo. Pogajanja v raznih mednarodnih organizacijah in predvsem v komisiji za nadzorstvo atomske sile so pokazala, da med obema državama ni zaupanja. To pa so znaki, ki nikakor nimajo težkih vzrokov, ki bi obstajali, kajti vsa vprašanja se lahko rešijo na konstruktiven način, če se postavijo skupni temelji na podlagi medsebojnega zaupanja.

Obstojajo velike možnosti za povečanje izmenjav med obema državama v še večji meri kakor pred vojno. Ta razvoj trgovinskih odnosov brez sleherne diskriminacije bi omogočil prijateljske odnose med obema državama in bi bil v korist stvari miru.

Ideološki konflikt med komunizmom in kapitalizmom nima nič opraviti s pomanjkanjem razumevanja med ZSSR in ZDA in to vprašanje se lahko reši tako, da se ohrani mir. Konflikt med kapitalizmom in komunizmom pa vendar ne bo nikoli prenehal in je v interesu obeh držav, da ta postane konstruktiven ter da ne dovede do ideološke vojne, kakor je bila 30-letna vojna, ki je uničila Evropo v 17. stoletju. Obedve državi se lahko sporazumeta in lahko omogočita istočasni obstoj njunih različnih sistemov.

Ni nesporazumljenj ali težkoč med ZDA in ZSSR, ki bi jih bilo treba urediti s silo ali s terorjem, in ni nasprotstev, ki jih ne bi bilo mogoče rešiti z mirnimi pogajanji. Ni takih načel ali take splošne koristi tako z ameriške kakor sovjetske strani, ki bi jih bilo treba žrtvovati za prenehanje mrzle vojne in za začetek dobe miru, ki ga tako vroče želijo vsi narodi.

B. Shaw obsoja laburistično vlado

LONDON, 13. — Laburistini list «Daily Herald» je danes objavil dolg članek znamenitega pisatelja Shawa Bernarda, v katerem kritizira ostro laburistično vlado in jo obtožuje, da ne izvaja pravih načel socializma.

Glede zunanje politike Shaw med drugim očita Attleeju, da je napovedal vojno komunizmu, da je izrabil letalski incident v Berlinu, pri katerem se je zrušilo angleško letalo, kot povod «za vojno napoved» in da je vztrajal na tem, da ima Anglija pravico ostati v Berlinu, kar pomeni po prepričanju Shawa navadno imperialistično osvajanje.

Končno se je Shaw izjavil zelo pohvalno o Stalinu, ki ga smatra kot evropskega državnika, ki se najbolj zaveda svoje odgovornosti

70. obletnica osvoboditve Sofije

SIFIJA, 13. — Dne 24. maja bode praznovali 70. obletnico osvoboditve Sofije. Ob tej priliki je predsednik ljudskega odbora v Sofiji povabil predsednike izvršilnih ljudskih odborov Moskve, Beograda, Varšave, Prage, Bukarešte, Budimpešte in Tirane, naj pošljejo svoje predstavnike na proslavo.

Banditi oblečeni v ministre nadaljujejo teror v Grčiji

Nove aretacije in usmrtitve - Protest romunskih pravoslavnih popov proti pokoljem - Val protestov je imel že velike učinke

ATENE, 13. — Radio Svobodna Grčija poroča, da so demokratične sile z uspehom napadle vladne čete v vasi Laki na področju Kidonija.

Zaradi vedno večjih uspehov demokratične vojske monarhofašisti še poostrujejo svoj teror. V Pireju so aretirali 120 demokratov, v zadnjem času so obsodili v Pireju na smrt dva demokrata, v Solunu so včeraj ustrelili borca za svobodo Lalamandisa.

Vedno bolj narašča ogorčenje po vsem svetu zaradi zločinov atenskih fašističnih krvnikov. Množijo se protesti. V Bukarešti je na pobudo odbora za pomoč grškemu ljudstvu bilo veliko zborovanje, ki se ga je udeležilo 400.000 oseb. Govorile so razne politične osebnosti, ki so objasnile tragičen položaj, v katerem živi grško ljudstvo. Zborovalci so pozvali OZN in Svetovno sindikalno zvezo, da odločno zahteva prenehanje sedanjega stanja v Grčiji.

Tudi 400 romunskih pravoslavnih popov je na posebni konferenci obsodilo teror atenske vlade. V resoluciji protestirajo romunski popi zaradi zločinskih ukrepov atenske vlade proti borcem demokratične vojske in proti demokratičnemu prebivalstvu. Resolucija poziva grško duhovništvo, naj posreduje v korist grških rodoljubov in naj pomaga grškemu ljudstvu v njegovi borbi.

Bolgarska splošna zveza dela je tudi pozvala glavnega tajnika Svetovne sindikalne zveze, naj posreduje pri OZN za grške rodoljube, ki so podvrženi stalnemu preganjanju in v nevarnosti za življenje. Skupina poljskih pisateljev poziva vse, ki so se borili proti nacističnim zločinom, naj branijo človeško kulturo in dostojanstvo proti atenskim vladnim krogom, ki hočejo povsem iztrebiti grške napredne intelektualce.

Pod naslovom «Ne smemo izgubiti niti minute, če hočemo rešiti življenje grškim rodoljubom», objavlja pariška «Humanité» poziv, ki ga je poslal iz Aten njen posebni dopisnik. Ta piše, da je val protestov z vsega sveta proti pokoljem v prejšnjem tednu imel že velike učinke. Dopisnik nadaljuje: Fašisti, ki vladajo v Atenah so sedaj v zadregi. Govori ministrov in pisanje tiska pričajo o presenečenjih teh banditov, ki spričo ogorčenja vsega sveta skušajo opravičiti svoje zločine in pokolj 300 talcev s pravljicami o tako imenovanih grozodejstvih demokratov.

Vendar, izjavlja dopisnik, nameravajo ti banditi, oblečeni v ministre, ki jim daje pogum pismo voditelja ameriške misije Griswolda, nadaljevati svoje umazano delo in vsaka minuta je dragocena v borbi za iztrganje grških demokratov iz rok vseh krvnikov.

Življenje Italijanov v Jugoslaviji

REKA, 13. — Pred kratkim je na Reki izšla knjiga «Italijani v ljudski republiki Jugoslaviji» v italijanščini, ki je posvečena Italijanom Istre in Reke.

S preko 20 člankí podaja knjiga pregled življenja italijanske manjšine v Jugoslaviji od časa borbe proti fašizmu do danes. Knjiga ima številne fotografije in slike znanih Italijanov, ki so se borili za osvoboditev.

Lista ljudske fronte ČSR za volitve

PRAGA, 13. (Tanjug) — Na listi kandidatov češkoslovaške narodne fronte za bodoče volitve je 770 imen. Med temi je 183 delavcev, 144 uradnikov, 101 kmet, 58 obrtnikov in trgovcev, 47 profesorjev in učiteljev, 26 gospodinj, 18 vojakov, 11 članov varnostne milice, 13 zdravnikov, 3 advokatov, 5 dijakov in 20 pisateljev in novinarjev, drugi pa imajo različne druge poklice. Na listi kandidatov narodne fronte so razen predstavnikov strank fronte tudi predstavniki sindikatov in drugih ljudskih množičnih organizacij.

Češko slovaški minister za pravosodje pripravlja zakonski osnutek, ki ureja vprašanje priimkov dveh zakoncev. Po tem osnutek bo imel vsak zakonec pravico, da pravzame priimek drugega zakonca, ali pa da ohrani svoj prvotni priimek. Na ta način bodo poročene žene lahko ohranile svoji dekliški priimek, oziroma bo poročen mož prevzel lahko priimek svoje žene, odnosno bo vsakdo od zakoncev lahko ohranil svoj prvotni priimek.

PULJ. — Okoli osem tisoč otrok bo letos pod zaščito Ljudske fronte prebilo poletje v istrskih kopališčih in še posebno v Medulinu in Rovinju. V kratkem bo prispela v Pulj prva skupina 700 otrok iz Zagreba.

Danes v Rojanu zborovanje žena ob 17. uri

Na zborovanju bodo demokratične žene Trsta zahtevale svobodne volitve v javno upravo.

Vabimo vse demokrate, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo.

SPOMENICA VLADE FLRJ ZARADI INCIDENTA PRI LIVKU

Izzivanja na meji s FLRJ italijanskih obmejnih organov

Incident pri Livku le člen v verigi sistematičnih incidentov, za katere je odgovorna italijanska vlada - V marcu in aprilu so italijanske straže povzročile 26 incidentov, italijanska letala pa so sedemkrat letela nad jugoslovanskim ozemljem

BEOGRAD, 13. — Jugoslovanski zunanji minister Simić je glede obmejnega incidenta v Ravnah pri Livku izročil italijanskemu poslaniku v Beogradu De Martinu spomenico jugoslovanske vlade.

Spomenica izraža grajo jugoslovanske vlade zaradi zlonamerne in očitne spremembe dejanskega položaja, vsebovanega v italijanski spomenici z dne 5. t. m., na kar nadaljuje: «Jugoslovanska vlada smatra, da ima zadržanje italijanske vlade, kakor je razvidno iz omenjenega memoranduma, samo ta namen, da še bolj poostri položaj na začasni jugoslovansko-italijanski meji, položaj, ki ga je izzvala cela vrsta kršitev, ki so se dogodile v zadnjem času na tej mejni črti na škodo Jugoslavije.

Jugoslovanska vlada smatra za potrebno, da opozori na to, da je bila samo v mesecu marcu in aprilu t. l. primorana protestirati pri italijanski vladi zaradi nič manj kot 26 obmejnih incidentov in sedem kršitev, ki so se dogodile od strani italijanskih letal nad jugoslovanskim ozemljem. Incident pri vasi Ravne, tako nadaljuje spomenica, ni nič drugega kot zadnji člen velike verige incidentov, ki so jih izzvali italijanski obmejni organi za katere je odgovorna edinole italijanska vlada, ki smo jo o tem mnogokrat obvestili. Prikazovanje dogodka od strani italijanske vlade dokazuje, da italijanska vlada kljub okolnostim, v katerih se je pripetil dogodek, ne samo da ne želi, da bi prišlo do normalizacije položaja, marveč še vzpodbuja one, ki želijo, da bi s takšnimi izzivanji še nadalje trajalo to nenormalno stanje, pri čemer bi hkrati vrgli odgovornost za ta položaj na jugoslovansko vlado.

Okolnosti, v katerih se je pripetil incident v Ravnah, so enostavne in jasne: 1. Predvsem je neovrgljivo dejstvo, da je začasna jugoslovansko-italijanska meja na navedenem sektorju označena z lesenimi kolíči, visokimi poldrugi meter in oddaljenimi drug od drugega 25 do 30 metrov; 2. Italijanska patrulja je namenoma prekoračila obmejno črto na navedeni točki, ki je jasno zaznamovana, in je prestopila na jugoslovansko ozemlje, s tem da je morala prehoditi stezo, po kateri hodi vsak dan jugoslovanska patrulja, in nato se je premikala na desno od steze v notranjost gozdovja; 3. Potem ko je prekoračila obmejno črto, se je italijanska patrulja popolnoma zavedala svojega dejanja, kar dokazuje dejstvo, da je del patrulje — in sicer pet vojakov — korakal z orožjem pripravljenim na strel; 4. Ko je prišla italijanska patrulja že približno 60 metrov na jugoslovansko ozemlje, torej 60 metrov od začasne mejne črte, je poveljnik jugoslovanske patrulje zapovedal «Stoj!» in glede na to, da so italijanski vojaki kljub temu pozivu nadaljevali svojo pot, je jugoslovanska patrulja začela streljati. Ta dejanski stan potrjuje tudi izjava, ki jo je podal italijanski oficir in poveljnik patrulje, ki je še drugi dan potrdil jugoslovanskim častnikom, da je slišal povelje jugoslovanske straže. To činjenico pa je kasneje zanikala italijanska komisija.

Glede delovanja mešane preiskovane komisije, ki je bila sestavljena na jugoslovansko zahtevo, spomenica poudarja, da je jugoslovanska vlada smatrala, da je bila naloga komisije tudi ta, da bi ugotovila obstoj lesenih kolíčev, ki določajo začasno mejno črto, kraj, kjer se je dogodil incident in okolnosti, v katerih se je pripetil. Italijanski del komisije, tako nadaljuje jugoslovanska spomenica, pa je zavzel stališče, da ne priznava začasne mejne črte, pri čemer je na vse mogoče načine poskušal dokazati, da je bil italijanski vojak ustreljen na italijanskem ozemlju, češ ker bi naj po mnenju italijanske komisije prava mejna črta obstajala za hrbtom kraja, na katerem so v sedanjem trenutku postavljeni mejni kolíči. Dejstva dokazujejo, da leži prostor, kjer je padel italijanski vojak, v Jugoslaviji, daleč celo od one mejne črte, o kateri zatrjuje italijanska vlada, da odgovarja določbam mirovne pogodbe».

Spomenica nadalje poudarja, da so italijanski delegati komisije, ko so uvideli nevzdržnost svojega stališča, prekinili razgovore mešane komisije, s čemer so onemogočili njeno delovanje, čeprav so Jugoslovani skušali, da bi prišli do ugotovitve materialne resnice «Jugoslovanska vlada, tako zopet nadaljuje spomenica, smatra, da je za ugotovitev dejstva, nanašajočih se na ta incident, treba upoštevati edinole začasno mejno črto, kakor zaznamovana s kolíči, ne glede na mejno črto, ki bo določena šele v bodoče na podlagi določil mirovne pogodbe. Vsako drugo stališče bi dovedlo do zaključka kot, da mejna črta, čeprav začasna, ne bi v celoti obstajala.»

Pri tej točki opozarja spomenica na činjenico, da zaradi obstrukcije, ki so jo doprinesli italijanski člani komisije za določitev meje, ni moglo priti še do danes do končne določitve jugoslovansko-italijanske mejne črte. S pripombo, da je jugoslovanska vlada interesirana na rešitvi tega vprašanja, zaključuje spomenica:

«Vlada FLRJ odločno izjavlja, da odklanja vsako odgovornost za vse incidente, ki bi mogli nastati v bodoče zaradi kršitev začasno določene meje od strani italijanskih mejnih organov in jih bo smatrala kot nadaljnje poizkuse kršitev suverenosti FLRJ.»

Stavka 1200 šivilj v Bolonji

BOLOGNA 13. — Včeraj je okoli 1200 bolonjskih šivilj zapustilo delo, da najodločneje ponovi svoje zahteve po zvišanju mezd, ki so jih že zdavnaj postavile. Šivilje zahtevajo iste mezde, kakor so že v veljavi v Turinu in Milanu. Toda do sedaj so industrijci vedno zavlačevali zadevo, ne da bi kaj odločili.

Nadaljuje se stavka v pokrajini Mantova in Polesine

Tudi v Furlaniji je veliko razburjenje med poljedelskimi delavci zaradi postopanja veleposestnikov - Malo zanimanja za „preosnovo" vlade

(Od našega posebnega dopisnika)

RIM, 13. — Zanimanje tiska, ki se je pretekle dni osredotočilo na volitve predsednika republike, se je danes premaknilo na preosnovo vlade, ki jo bo moral De Gasperi izvesti. Vsekakor gre za manj pomemben interes, kakor je danes izjavil neki senator fronte, ker gre samo za «zamenjavo straže», kakor je delal to običajno Mussolini. Tisk soglasno priznava, da preosnova vlade ne bo velika. De Gasperi je imel danes razna posvetovanja z voditelji demokristjanov, saragatovcev in republikancev. Toda najvažnejši posvet, ki deje preosnovi vlade pravo ozadje, pa je imel z italijanskim poslanikom v Washingtonu Tarchianijem, ki je te dni v Italiji.

Medtem ko se nadaljuje v pokrajini Mantova in Polesine stavka nad 100.000 poljedelskih delavcev, ki zahtevajo od svojih gospodarjev in vlade, da jim izpolnijo obvéznosti, na katere so pristali septembra 1947, so poslali tudi poljedelski delavci v milanski pokrajini svojim delodajalcem ultimatum, ki zapade v petih dneh. Delavci zahtevajó takojšnji pričétek pogajanj za obnovo gospodarskih pogodb, ki bodo kmalu zapadle.

Tudi v spodnji Furlaniji vlada že nekaj dni napetost med poljedelskimi delavci, in sicer zaradi postopanja veleposestnikov, ki so se uprli izvedbi delavske pogodbe. V Latisanu, Fiumicellu, Palazzolu in Cervinjanu je delavstvo razburjeno tudi zaradi postopanja policije, ki je samovoljno aretirala nekatere kmete, čeprav so bili na posredovanje sindikatov komaj izpuščeni na svobodo. Policija je hotela tudi razpršiti demonstrante, ki so se zbrali pred upravami veleposestnikov, da bi preprečili poškodovanje naprav od strani izzivačev, ki bi zvalili nato odgovornost za svoje dejanje na stavkajoče. Sindikalni predstavniki Federterre, ki so se zbrali na prefekturi v Vidmu skupno z agrarci, niso zaradi nepopustljivosti veleposestnikov dosegli sporazuma.

V Palermu in v Ragusi se normalno nadaljuje delo v tamkajšnji ladjedelnici in rudniku. Kakor smo poročali že včeraj, upravljajo te industrijske naprave delavci sami, ki so preprečili demontiranje naprav od strani lastnikov. Glavni svet lige v Palermu je sklenil, da bodo nudili sindikati vso pomoč delavstvu v Ragusi in Palermu.

List «Unità» bo priobčil jutri dopis iz Varšave, v katerem bo poročal o enem najvišjih poljskih odlikovanj, ki ga je poljska vlada podelila italijanskemu poslaniku Doniniju v Varšavi. Doninija je Sforza — kakor znano — odslovil iz diplomatske službe samo iz tega razloga, ker je sodeloval v Italiji pri volivni borbi. Predsednik poljske republike Bierut je osebno izročil odlikovanje poslaniku Doniniju. Pri proslavi sta bila navzoča predsednik vlade Cyrankiewicz in zunanji minister Modzelewski.

E. MILIČ

Danes opolnoči preneha mandat nad Palestino

Angloameriške spletke, da se onemogoči neodvisnost palestinskega ljudstva

JERUZALEM, 13. — Anglija je obvestila včeraj OZN, da bo njen mandat nad Palestino prenehal 14. t. m. o polnoči. Istočasno bo dosedanji visoki komisar za Palestino Cunningham iz Jeruzalema odpotoval v Haifo, kjer se bo vkrcal na neko angleško vojno ladjo. Dne 14. t. m. bo pričela Anglija umikati svoje čete iz Jeruzalema in iz ostalih palestinskih pokrajin.

Čim bo gen. Cunningham uradno objavil konec angleškega mandata nad Palestino, bo židovska agencija proglasila ustavo nove židovske države, in sicer v oni coni Palestine, ki je bila v smislu sklepa OZN priznana Židom. Židovska država se bo imenovala «država Izraela» in izvršilni odbor židovske agencije se bo preosnoval v prvo židovsko vlado. Njen predsednik bo verjetno David Ben Gurian, zunanji minister bo Mose Shertok, bivši angleški major Sacharov pa bo načelnik policije.

Po drugi strani se pripravljajo arabske države očitno na napad, čim bo Anglija ukinila svoj mandat in se pričela umikati iz Palestine. Egiptski vladni predsednik je na tiskovni konferenci izjavil, da ima egiptska vlada ljudi in potrebno orožje za naglo zmago. Namestnik egiptskega zunanjega ministra pa je izročil danes sovjetskemu, ameriškemu in angleškemu poslaniku v Kairu noto arabske lige, v kateri se sklicuje na upravičenost arabske intervencije v Palestini. Vsi palestinski vojnoobvezni Arabci so poklicani pod orožje, prav tako so po vsem Egiptu zaprte všje šole, v državi pa je proglašeno obsedno stanje.

Na ta način čakajo komaj ustanovljeno židovsko državo težki dnevi. Že sedaj napadajo Arabci povsod z oklepnimi avtomobili in drugim modernim orožjem. Kljub temu so se predstavniki židovske agencije pred politično komisijo OZN v Lake Successu izjavili proti začasnemu režimu v Palestini, ki ga predlagajo ZDA, Anglija in njihovi privrženci, ker je nasprotju s sklepom OZN o delitvi Palestine. Seveda so tudi Arabci proti temu režimu, ker vidijo v njem še vedno nekako delitev Palestine v dve državi.

ZDA bodo predlagale danes v glavni skupščini OZN imenovanje posebnega visokega komisarja za Palestino, ki naj bi ga izbrali deležati petih velesil. Komisar naj bi predvsem posredoval med židovskimi in arabskimi krajevnimi oblastmi. Danes je imel predsednik Truman z Marshallom in njegovim namestnikom Lovettom razgovor o palestinskem vprašanju.

Velika Britanija in ZDA, ki skušata za vsako ceno preprečiti, da bi Arabci in Židi postali samostojni, namenoma ustvarjata nerede, da bi morda še zadnji hip našli izgovor za podaljšanje okupacije. Oslanjajoč se na židovske reakcionarne kroge se britanski imperialisti poslužujejo židovskih šovinističnih organizacij «Sterna» in «Irgun Zwai Leumi». Z druge strani podpirajo Britanci arabske teroristične skupine, ki propagirajo antisemitizem.

Toda palestinsko ljudstvo, ki je sprevidelo vse manevre ameriških in britanskih imperialistov, odločno zahteva, da se izvede sklep skupščine Združenih narodov o popolni neodvisnosti Palestine.

Konferenca ciganov v Sofiji

SOFIJA, 13. (ATI) — V Sofiji je bila prvikrat v bolgarski zgodovini konferenca manjšine ciganov. Sejo je otvoril ljudski poslanik Sakir Pasov, ki je predsednik kulturne organizacije ciganov.

Sakir Pasov je prebral poročilo o delovanju organizacije. Izvolili so začasni odbor, ki bo pripravil sklicanje kongresa za kulturno vzgojo ciganov. Soglasno so izglasovali resolucijo, ki izreka zaupanje v ljudsko vlado domovinske fronte.

Na vsakih 5 delavcev po en brezposeln

LONDON, 13. — Agencija Telepress poroča iz Washington, da ameriški gospodarski strokovnjaki za socialno zavarovanje, ki imajo nalogo, da pripravijo predloge za morebitno zavarovanje proti brezposelnosti, predvidevajo, da bodo imele ZDA v prihodnjih 10 letih od 7 do 12 milijonov brezposelnih. Trenutno imajo ZDA dva milijona brezposelnih, kar odgovarja približno 4% celokupnega števila delavstva, ki znaša 60 milijonov oseb. Po mnenju teh izvedencev se bo brezposelnost zvišala postopoma do 20% celokupnega delavstva, tako da bo v določeni dobi prihodnjih 10 let odpadel na vsakih pet delavcev en brezposeln.

Z DELAVCI TRŽAŠKEGA OZEMLJA NA ZAGREBŠKEM VELESEJMU

Enotni sindikati so organizirali v preteklih dneh masovni izlet v Zagreb, katerega se je udeležilo več stotin kmetov in delavcev iz področja A in B Tržaškega ozemlja. Večina izletnikov se je prvič seznanila z glavnim mestom Hrvatske. Čeprav je bil čas na razpolago izletnikom omejen, so kljub temu odnesli iz življenja nove Jugoslavije nepozabne spomine. Prvi dan je bil namenjen obisku zagrebškega velesejma. Ure in ure so se tržaški delavci in kmetje ustavljali po paviljonih velesejma, zahtevali pojasnila, živahno razpravljali.

* * *

Sledimo skupini tržaških metalurgičnih delavcev. Naravno je, da se njihova pozornost obrača predvsem na industrijske stroje. Pol jih je zanesla slučajno v švicarski paviljon. Švicarji so poslali v Zagreb lepo število orodnih strojev. Oni so praktični ljudje, zavedajo se, da jim bodo trgovinski odnosi z Jugoslavijo prinesli lepe dobičke. Pred nami stojijo luksuzne brusilnice, struznice, vrtalni stroji itd. Na zunanjo obliko proizvodov polaga švicarska industrija veliko važnost. Za tržaške specialiste nimajo ti stroji tajnosti. Posebnih tehničnih novosti — to je zaključek kovinarjev — ti sicer lepi stroji ne prinašajo.

* * *

Pred kolektivno razstavo sovjetskih kmetijskih strojev stoji zamišljena skupina koprskih in bujskih kmetov. Nekam zamaknjeni so. Takih strojev še niso v svojem življenju videli niti v slikah. Nemalo se začudijo, ko jim vodnik prične razlagati tehniko in zmogljivost posameznih strojev. Tu stoji peterobrazdni plug, ki izorje v 10 urah 5 hektarjev neobdelane zemlje. Tam so avtomatične sejalnice, kosilnice, kultivatorji... Pozorni pa postanejo zlasti pred velikanskim kompliciranim strojem, ki je v tej stroki eden izmed najpopolnejših na svetu, t. j. pred tako zvanim kombajnom «S 4». Ta stroj kosi žito, ga istočasno omlati in očisti ter ga nalaga na vozilo, ki spremlja stroj. V 10 urah vožanje in omlati pridelek iz 25 ha površine, t. j. do 10 vagonov zrnja. Ena sama oseba izvrši delo ki bi drugače zahtevalo najmanj 150 delovnih moči. Istrski kmetje so morda prvič razumeli pravi pomen moderne mehanizacije v poljedelstvu.

Tržaškim kovinarjem se mudi v sovjetski paviljon. Se prej pa si ogledajo prve izdelke nove jugoslovanske industrije. V Trstu razširjajo reakcionarji lažne vesti o nesposobnosti jugoslovanskih narodov itd. Tržaški delavci so sami videli in se sami prepričali. Videli so ogromni 400 stotov težki stroj za rezanje železa in jekla, izdelek tovarne «Lola Ribar» v Železniku, ki obratuje šele pol leta. Videli so veliko vodno turbino z zmogljivostjo 600 konjskih sil in propeler črpalnice, ki ju je izdelal ljubljanski «Litostroj». Prepričali so se, da zagrebška «Prvomajska» tovarna razstavlja že vrsto novih strojev domače konštrukcije, da tovarna «Djuro Djaković» iz Broda izdeluje lokomotive, «14 oktobar» železniške vagone, «Rado Končar» ogromne električne motorje, velike transformatorje in vsakovrsten električen material, da ne omenimo vseh drugih panog srednje in lahke jugoslovanske industrije.

* * *

Obisk v sovjetskem paviljonu je zapustil vsem obiskovalcem globok vtis. Sovjetska tehnika in sovjetska planska proizvodnja sta na razstavi nazorno prikazani.

Dva srebrno-bela zrakoplova nadkriljujeta v sredini dvorane vse druge razstavljene predmete. Eden od teh spominja na vojnega lovca tipa «Jak», ki je bil teror Hitlerjevih bombnikov. Poleg zrakoplovov razstavlja sorodno avtomobilska industrija ponosno osemcilindrsko limuzino «Zis».

Orodni stroji pa zavzemajo v paviljonu največ prostora. Dolgo so se zlasti tržaški industrijski delavci ustavljali pri teh vzorcih sovjetske naprednosti in iznajdljivosti. Takih strojev niso še videli. Posebno zanimanje je vzbudila univerzalna stružnica za obdelovanje kovin, najnovejši proizvod zavoda «Kirov» iz Minska in univerzalna revolverska klupa za serijsko izdelavo strojnih delov, proizvod zavoda «Ordženikidže». To so popolnoma mehanizirani stroji visoke natančnosti. Prisotni so tudi sovjetski delavci, ki neprestano odgovarjajo vprašanjem obiskovalcev in razkazujejo praktično delovanje posameznih strojev.

Dolgo bi bilo našlevati vse predmete, ki jih je letos Sovjetska zveza poslala v Zagreb. Naj omenimo samo popolno opremo tovarne za proizvodnjo tekočega kisika, naprave za avtogensko varjenje, ogromne traktorje, kemične in tekstilne izdelke, lepo zbirko kožuhovine.

Vse to je rezultat 17 letnih naporov. Na vidnem mestu v paviljonu stoji napis, ki v številkah prikazuje najbližje cilje sovjetskega gospodarstva: 50 milijonov ton železa, 60 milijonov ton jekla, 500 milijonov ton premoga, 60 milijonov ton nafte.

* * *

Veličasten je jugoslovanski paviljon, namenjen metalurgiji in rudarstvu. Iz somraka, ki vlada v paviljonu, se obiskovalcu ob vstopu prikažejo podzemna bogastva dežele. Ta odlična zbirka jugoslovanskega rudarstva in metalurgije je poučljiva ne samo, ker prikazuje raznolikost jugoslovanske proizvodnje, pač pa tudi ker razlaga z učinkovitimi grafičnimi predstavami planski razvoj te panoge jugoslovanske industrije. Premog bo steber bodočega razvoja jugoslovanskega gospodarstva: na koncu petletke bodo pridelali 272 premoga več, kakor 1. 1939. Železne rude bodo zagotovile mogočen razvoj črne metalurgije; železa bo Jugoslavija v 1. 1951 proizvedla 5,5 več; kakor 1. 1938, jekla nad trikrat več.

Izložene barvaste kovine dajejo paviljonu posebno pestro lice. Bogata je Jugoslavija na bakru, svincu, aluminiju. Do konca prve petletke bo proizvodnja barvastih kovin narasla povprečno za petkrat. V paviljonu pa je še mnogo drugih naravnih podzemeljskih zakladov: živo srebro, azbest, magnezit, mangan in celo zlato.

Prvič so razstavljeni proizvodi petrolejske industrije.

Vsa ta bogastva so bila pred osvobodilno vojno v rokah tujcev. Odslej pa si bo iz njih jugoslovansko ljudstvo kovalo srečnejše in lepše življenje.

Janko Manfreda je umrl
Slava antifašističnemu borcu

Te dni, 9. t. m., nam je smrt vzela preizkušenega antifašističnega borca - Janka Manfreda.

Ni to konvencionalna fraza, kdor ga je poznal. Rojen je bil v Kobaridu. Bil je brat znanega revolucionarja in teoretika Andreja Manfrede, ki je umrl leta 1943 v zaporu v Saluzzu po 12 letih zapora, na nepojasnjen način, že v drugič obsojen od posebnega tribunala v Rimu.

Mlajši brat Janko je hodil po stopinjah in po duhovnem vodstvu svojega brata. Skupaj z bratom je delal v vrstah tajne organizacije TIGR po Kobariškem tudi še nekaj mesecev po bratovi aretaciji. Tudi on, aretiran leta 1931 je bil pred posebnim tribunalom v Rimu obsojen no 15 let zapora, tri leta konfinacije in tri leta policijskega nadzorstva. Zaradi perfidnosti fašistične policije so ga obsodili tudi za politično vohunstvo, zaradi česar ni bil deležen raznih amnestij. Odsedel je torej skoraj vso prisojeno mu kazen: celih 14 let. Le kapitulacija Italije ga je rešila leto prej iz zapora.

Brezkončna leta zapora je dobro izkoristil za študij in organizacijsko delo med tovariši, ki jim je ostal v neizbrisnem spominu. Tu se je spoznal z mnogimi voditelji italijanske komunistične partije, med njimi s Scoccimarrom, Ferugllijem ter že v jetniški bolnici v Turri di Bari s samim Gramscijem. Pot, po kateri je že prej krenil s svojim bratom, so nove izkušnje, spoznanja in nova poznanstva le pospešila in okrepila. Spoznal je kot teoretično edino možno rešitev primorskega vprašanja in naše narodne osvoboditve izpod fašizma po marksistično-leninističnem nauku, po drugi strani pa je čutil kot edino realno silo komunistično partijo v Italiji in Jugoslaviji, oprto na Sovjetsko zvezo, ki bi to rešitev mogla dejansko izvesti.

Žal, da so mu dolga leta zapora izpodkopala zdravje, zato je po letih, prebitih v zaporu v Kopru, Rimu, v strašnem zaporu v Volterri zbolel na zavratni bolezni pripornikov-jetiki ter prebil ostala leta zapora v brezupnih jetniških bolnicah v Turri di Bari in končno na znanem jetniškem otoku smrti, Pianosi (tu je prebil že njegov brat mnogo let zapora).

Smrtonosna bolezen mu ni branila, da ne bi odšel takoj po osvoboditvi iz zapora, leta 1944, k partizanom. V vrstah «Briško-beneškega odreda» je z orožjem nadaljeval svojo borbeno pot do konca vojne.

Zadnji dve leti je prebil v zdravilišču na Golniku, kjer je zaman iskal zdravja. Zapor se mu je bil zajedel v kosti in, ko mu je izpil zadnjo silo, je ugasnil.

Bil je srečen, da je vsaj videl, da so se v veliki meri uresničile zahteve njegovih političnih idealov, in se je te svoje sreče tudi jasno zavedel v vednem obžalovanju svojega brata, ki je umrl po brezkončnih borbah v zaporu v mračnem brezupu, osem dni pred padcem fašizma v nepojasnjenih tragičnih okolnostih z edinim svetlim žarkom zavesti, da je njegov smrtni nasprotnik, fašizem, pred padcem.

J. Z.

V nedeljo Ponziana Lj. - Crvena zvezda

V nedeljo 16. t. m. ob 18 bo na stadionu pri Sv. Soboti nogometna tekma med Ponziano Lj. in beograjskim moštvom. Crvene zvezde za jugoslovansko prvenstvo.

Fizkultura

Jugoslavija - Italija v tenisu

V Zagrebu se bo danes začelo srečanje v tenisu med Italijo in Jugoslavijo za Davisov pokal. Mitič in Palada v odlični formi pripravljena na dvoboj

Ni se še poleglo navdušenje zaradi sijajne zmage jugoslovanskih teniških igralcev v prvem kolu teniškega tekmovanja za Davisov pokal nad turško ekipo. Sedaj je pred nami druga prilika, ki je važnejša in to zaradi srečanja med Jugoslavijo in Italijo.

Danes se bo na Šalati-teniškem igrišču zagrebškega Dinama začel dvoboj za obstanek v nadaljnjem turnirju. Znano je, da je Jugoslavija lansko leto zmagala vse do srečanja s Češkoslovaško, pred katero je morala kloniti. Ne gre samo za turnir, gre tudi za prestiž, posebno pa še za Jugoslovane, ki so bili na svetu med najboljšimi teniškimi igralci. Znano je tudi, da je pred nedavnim Zagreb, katerega sta zastopala Palada in Mitič, podlegel proti Milanu, katerega barve sta branila Del Bello in Cucelli, najboljša igralca Italije. Poraz je bil izreden. Mitič in Palada sta morala spoznati ob koncu premoč Italijanov, toda lahko omenjeni poraz opravičimo z dvema dejstvoma, ki ju nihče ne more ovreči: 1. Palada je že v prvi igri zaradi padca dobil poškodbo na prstu in s tem je bil prisiljen kloniti. To je seveda moralno zadelo tudi Mitiča, ki kljub svoji odlični igri — tako so priznali vsi italijanski športni, kakor tudi politični listi — ni mogel doseči zmage nad Italijanoma. Drugo dejstvo pa je, da sta jugoslovanska igralca igrala v zaprtem prostoru, katerega nista vajena, in vsak športnik ve, kaj to pomeni. Jugoslovanski igralci so vajeni igrati na prostem in tu so oni nedosegljivi mojstri.

Italijanska igralca Cucelli in Del Bello ,da ne štejemo tudi rezerv (Canapele in R. Del Bello) sta v odlični formi, toda tudi Jugoslovana sta pripravljena. Ne poznata nervoze (ki se pojavlja, posebno v revanšnih igrah) in sama trdita, da sta popolnoma pri moči. Poleg borbe za obstoj v turnirju, pa gre Jugoslovanom tudi za odgovor na milanski poraz.

Jugoslovanski tenis, ki je po vsem svetu slovel kot odličen, bo moral v teh dneh pokazati svojo kvaliteto. Toda izid nikogar ne skrbi preveč, kajti branilca jugoslovanskih barv sta Palada in Mitič. Ta dva pa ljubita svoje barve in se bosta znala oddolžiti.

MITIČ — NAJBOLJŠI JUGOSLOVANSKI TENIŠKI IGRALEC, KI BO OD 14. DO 16. T. M. BRANIL BARVE SVOJE DOMOVINE SKUPNO S PALADO V DVOBOJU Z ITALIJO ZA DAVISOV POKAL.

Spored teniškega srečanja Jugoslavija-Italija

Predvčerajšnjim so v Zagrebu izžrebali srečanja, ki so sledeča:

Danes: Mitič-Cucelli, Palada-Del Bello.

Sobota 15. t. m.: Mitič-Palada, Cucelli-Del Bello.

Nedelja 16. t. m.: Mitič-Del Bello, Palada-Cucelli.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Zahtevamo volitve in udeležbo pri krajevni upravi

Miljsko ljudstvo zahteva svoje pravice. Marshallov načrt in brezposelnost. Slovenci brez svojih zastopnikov v upravi

Včeraj popoldne ob 16.30 je večtisočglava množica napolnila trg pred občinsko hišo v Miljah, da bi protestirala, ker VU še ni razpisala volitev na Tržaškem ozemlju, niti povabila antifašističnih zastopnikov v krajevno upravo.

Zbrano množico je najprej nagovoril tov. Santalese, ki je na kratko opisal velik uspeh našega 1. maja in polomijado, ki so jo imeli legaši in njihovi pajdaši na Velikem trgu, kjer so zbrali komaj okrog 3000 ljudi, dočim je bil trg Perugino mnogo premajhen za množice delovnega ljudstva.

Z zaporo meje so hoteli prestrašiti prebivalstvo, dosegli pa so ravno nasproten uspeh. Tako smo imeli primer, da je prišlo 6 nabrežinskih pionirjev peš v Trst in da so miljski pionirji, potem ko so jih zavrnili po morju, tudi še isti večer odšli peš v mesto.

V Miljah so imeli poleg tega še tako imenovane pavlinske misijone, ki so imeli izredno protikomunističen cilj. Miljsko ljudstvo pa je na vsa ta izzivanja in zapreke odgovorilo dne 30. aprila z največjo povorko, kar jih je bilo v Miljah. Prvega maja so poslali v Trst 100 telovadcev več kot lani, poleg tega pa še štiri godbe in 5 zborov s 318 pevci. Napravili so tudi preko 1000 bakel, nabrali 150.000 lir za stroške in 15 stotov živeža.

Naša manifestacija je imela tolik uspeh, da je sam miljski guverner nekemu našemu zastopniku izrazil pohvalo in priznanje za našo moč in disciplino. Kljub temu pa nočejo naših zastopnikov v občinsko upravo in nočejo razpisati volitev. Trst je edina dežela na svetu, kjer še niso bile razpisane volitve, medtem ko so že celo v Avstriji in Nemčiji, kjer je tudi vojaška okupacijska vlada, prebivalci lahko volili.

Ko so 5. t. m. spremenili občinsko upravo iz vojaške v civilno, so to napravili brez vednosti ljudstva in povabili vanjo le demokristjanske in socialistične petoliznike, ki ne predstavljajo našega ljudstva.

Tov. Santalese je nato objasnil da je Marshallov načrt političen in ekonomski inštrument, ki je naperjen proti interesom našega ljudstva. Z njim hoče Amerika plasirati svojo industrijsko nadprodukcijo na škodo domače proizvodnje in domačega delavstva, ki je brezposelno. Zato imamo 30.000 brezposelnih, od katerih je pretežni del delavcev iz ladjedelnic. V ladjedelnici Sv. Roka dela 700-800 delavcev, kjer bi jih lahko zaposlili 1800. Pač pa nas stalno pitajo z neizpolnjenimi obljubami. Podobno je tudi z ladjedelnico Martinuzzi, kjer grozijo, da bodo ustavili delo.

Zahtevamo pravice, za katere smo se borili

Nato je govoril v slovenščini tov. Kenda Miro, ki je poudaril, da smo se Slovenci sami osvobodili in da ne rabimo učenikov, ki so prišli več tisoč kilometrov daleč, da bi nas učili, kaj je demokracija. Prvega maja smo povedali na ulicah in trgih našo odločno voljo, da hočemo sami odločati v svojih zadevah.

Čeprav smo se mi Slovenci dolga leta borili za svobodo in zmagali, nimamo niti enega izvoljenega zastopnika v upravnih organih, pač pa je vse upravno življenje brez ljudskega nadzorstva. Slovenci pa zahtevamo enakopravno udeležbo na vseh področjih uprave in javnega življenja in gospodarsko povezavo z zaledjem.

Vojaška uprava mora zadostiti našim upravičenim zahtevam. Mi se ne bojimo volitev, ker se zavedamo svoje moči in svoje pravice. Hočemo pravo demokracijo ne samo v besedah, ampak tudi v stvarnosti.

Ljudstvo je oba govornika večkrat prekinilo s ploskanjem in odobravanjem. Po zborovanju so se ljudje mirno razšli in policija, ki je dobila za to priliko pomoč tudi iz mesta, je morala držati križem roke, kakor vedno, kadar ni izzivačev blizu.

Festival narodnih noš

Priprave za festival narodnih noš, ki bo v nedeljo 13. junija v Lonjerju, zavzemajo vedno večji obseg. Poleg Lonjercev, ki so organizatorji te prireditve, so se začeli zanimati tudi Skedenjci, ki obetajo posebno presenečenje.

Narodne noše se dandanes nosijo samo ob svečanostih. Toda še pred okrog 40 ali 50 leti so zlasti ženske ob nedeljah še nosile narodno nošo in starejše vedo povedati, kako so jo nosile, ko so šle k birmi.

Omenimo naj še, da se ženske narodne noše razlikujejo od enega predmestja do drugega. Skedenj in Kolonkovec imata obleko, ki je precej podobno narodni noši iz Istre. Od noše pri Sv. Ivanu in v Barkovljah se razlikuje po različni izdelavi čipk in po drugačni obliki krila. Prav tako je tudi razlika v načinu, kako se zaveže naglavni robec.

Vse te in druge razlike bomo lahko videli pri zgoraj omenjeni reviji narodnih noš, ki bo čez meseo dni.

Razprava proti Založništvu Primorskega dnevnika

Včeraj je bila pred zavezniškim vojaškim sodiščem razprava proti ravnatelju «Založništva Primorskega dnevnika» Boštjanu Žagarju zaradi obtožbe, da je zaposlil ljudi, ki niso bili vpisani v Uradu za delo, ter s tem kršil proglas št. 72 okupacijskih oblasti.

V teku jutranje in popoldanske razprave je bil zaslišan kot priča major Sasson, ki je dejal, da je izjavil Boštjanu Žagarju in odgovornemu uredniku «Primorskega dnevnika», da bo v mesecu maju izdana odredba o specifičnem položaju novinarjev, ki da do takrat ne bodo potrebovali delavskih knjižic, kakor to zahteva proglas 72 za druge kategorije. Prav tako je z odgovori branilcu dr. Kukanji označil specifičen položaj slovenskih novinarjev, kar je kasneje še bolj razvil v svojem zagovoru Boštjan Žagar.

Boštjan Žagar je med drugim izjavil, da so v okviru «Založništva Primorskega dnevnika» morali zaposliti ljudi, ki niso v posesti delavske knjižice zaradi fašističnega terorja, ki je trajal preko četrt stoletja, kar ima za posledico pomanjkanje tržaških slovenskih intelektualcev, ki bi se lahko s perfektnim znanjem slovenskega knjižnega jezika posvetili novinarstvu. Del novinarjev in drugega tehničnega osebja je moralo namreč zapustiti teritorij skupno s starši in emigrirati v Jugoslavijo, kjer je s pridobitvijo jugoslovanskega državljanstva izgubilo italijansko državljanstvo, ki je bistven pogoj za izdanje spričevala o pristojnosti, na podlagi katerega Urad za delo izdaja delavske knjižice. Drugi del uslužbencev, ki so emigrirali v Jugoslavijo, pa so ostali italijanski državljani, ne morejo dobiti spričevala o pristojnosti zaradi tega, ker se niso vrnili pred letom 1945 na področje teritorija, kar ima enake posledice. Tretji del novinarjev pa, ki so rojeni na področju Julijske krajine in tja pristojni, so po vstopu v veljavo mirovne pogodbe z Italijo izgubili italijansko državljanstvo, ki so ga prej imeli, in pridobili jugoslovansko, kar povzroča zopet iste posledice kot oba prej omenjena primera.

Nadalje je Boštjan Žagar razvil še vprašanje novinarjev, ki bi morali biti priznani kot svobodni profesionalci in tako ne bi smeli biti podvrženi določbam odredbe 72, po kateri bi lahko Urad za delo dodeljeval osebje, kakor to dodeljuje posameznim tvrdkam, podjetjem in uradom. Toliko bolj je neumestna taka zahteva, ker ne more nihče zahtevati, da bi časopisi, predvsem tisti, ki so glasila določene politične grupe, sprejemali osebje, ki ne uživa potrebne zanesljivosti in nima potrebnih političnih kvalifikacij. Iz istih razlogov omenjena odredba ni bila razširjena na osebje časopisov niti v času fašizma.

Advokat Kukanja je v svojem govoru poudaril še enkrat nekatere točke, ki jih je razvil Boštjan Žagar, ter jih juridično obeležil. Prav tako je poudaril, da zaradi prednodnih razgovorov, ki jih je imel Boštjan Žagar z majorjem Sassonom, ni mogoče očitati niti prestopka niti prekrška.

Ob zaključku razprave je predsednik sodišča kapetan Leaning nom, ni mogoče očitati niti prestopnjem tednu.

ALI SI ŽE NAROČNIK PRIMORSKEGA DNEVNIKA?

ZA SKUPNO REŠEVANJE vseh mladinskih vprašanj

Pripravljalni odbor za kongres delovne mladine je poslal zvezi socialistične, republikansko akcijske mladine in mladinski komisiji Delavske zbornice sledeče pismo:

Tajništvo pripravljalnega odbora za kongres delovne mladine mesta in dežele vas ponovno vabi, da bi se priključili temu odboru.

Smatramo, da so bili izgovori, ki ste jih navedli, ko ste odklonili vaše sodelovanje, popolnoma neutemeljeni in to še prav posebno, če pomislimo na težek položaj, v katerem je danes delovna mladina, in ko bi bila bolj kot kdaj koli potrebna skupna borba vseh mladinskih sil, da bi dosegle izboljšanje za vso mladino.

Vi prav dobro veste, da ni bilo v Trstu, kakor tudi ne na vsem ozemlju pod angloameriško vojaško upravo, kot vzrok kolonizacijske politike vojaške uprave, kateri verno služi sedanja civilna uprava, storjeno še prav ničesar, kar bi vsaj malo izboljšalo težek položaj delovne mladine, temveč se je nasprotno položaj precej poslabšal.

Problemi tržaške mladine so tesno povezani s političnimi in gospodarskimi razmerami našega mesta, z neprestanimi kršitvami mirovne pogodbe, s policijskimi grožnjami in ustrahovanji, itd. Prav tako se danes mladina živo zanima za problem gospodarskih odnošajev med Italijo in Jugoslavijo in ostalimi zalednimi državami ter se sprašuje, zakaj niso bile do danes še sklenjene gospodarske pogodbe s temi državami, zakaj se dnevno višajo najemnine in davki. In prav na tem kongresu bo mladina razpravljala o vseh teh problemih ter bo zahtevala, da se upoštevajo pri reševanju teh tudi njena volja in zahteve.

Naglasiti hočemo še, da nimajo mladi industrijski delavci normativne pogodbe, kakor tudi trgovski, obrtniški in kmetijski vajenci mezdne pogodbe, ki bi lahko rešile v splošno zadovoljstvo vse probleme, kateri se tičejo vajeništva. Zakon za socialno zavarovanje je neprimeren. Do danes še ni priznano geslo «za enako delo — enako plačilo», to se pravi enakopravnost mladih delavk z ostalimi delavci. Brezposelnost se vedno bolj širi in danes je že nešteto mladincev in mladink, ki nimajo zaposlitve in so zaradi tega nekateri prisiljeni sodelovati pri delih Todt, ki so tipičen primer kolonialnega sistema, kateri nosi kot posledico to, da izgubljajo strokovni delavci čas s tem, da izvršujejo najnižja dela, ki ne zahtevajo nobene strokovne izobrazbe.

To so najvažnejši problemi, o katerih bo mladina razpravljala na kongresu in bo na tem začrtala tudi pot za rešitev teh dveh vprašanj.

Skupna in enotna borba vse mladine je glavna podlaga za čimprejšnjo zmago.

Zaradi tega položaja, ki resno grozi bodočnosti naše delovne mladine, mislimo, da bi morali vi spremeniti svoje stališče, ki lahko samo škodi vsej mladini in ovira uresničitev vseh njenih zahtev in pravic.

Zato vas ponovno vabimo, da se pridružite pripravljalnemu odboru za kongres delovne mladine, ki bo dal nov polet borbi za uresničitev vseh zahtev mladine, za uresničitev boljše bodočnosti in za izboljšanje gospodarskega položaja ter uveljavljenje resnične demokracije v našem mestu.

Vabimo vas, da se udeležite seje, ki bo v petek 14. t. m. ob 19 na sedežu Zveze antifašistične mladine na trgu Ponterosso 6, II in vas prosimo, da nam čim prej javite, če vam dan in čas odgovarjata.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

Važni problemi industrije še vedno nerešeni

Delavska zbornica preprečuje uspešen zaključek pogajanj

Pogajanja glede tovarniških odborov in glede mezdne pogodbe za nameščenstvo in delavstvo gradbene stroke naše industrije so še vedno v teku.

Medtem ko so bila številna vprašanja v okviru celotnega problema glede priznanja dosedanje funkcije tovarniških odborov rešena sporazumno, delodajalci še vedno zavračajo zahtevo sindikatov, da se tovarniški odbori volijo na ta način, kot so se volili vse doslej od osvoboditve dalje.

Prav tako ni bil dosežen sporazum glede nove mezdne pogodbe za gradbeno stroko naše industrije. Zdelo se je sicer že, da bodo delodajalci sprejeli zahteve Enotnih sindikatov glede pravice na odpravnino ob odpustu uradnikov, ki še niso zaposleni eno leto. Kljub temu da je ta zahteva popolnoma upravičena, saj ponekod izrabljajo dejstvo, da sedaj odpravnin ni treba izplačevati tako, da odpustijo sprejeto osebje po nekaj mesecih in najamejo novo, so jo delodajalci zavrnili potem, ko so dobili informacije iz Rima, da je v Italiji položaj nameščenstva enak sedanjemu pri nas.

Pogajanja se bodo tako nadaljevala zopet prihodnji teden, čeprav bi lahko bila že davno zaključena, če ne bi Delavska zbornica stalno podpirala delodajalcev argumentirajoč z obstoječimi sporazumi v Italiji.

Posledice živahnega razgovora

Predvčerajšnjim popoldne sta se srečala na Campo Marzio v hiši št. 4 28-letni Hilarij Consolini in 44-letni Montecchio Alojz iz ul. Orlandini 31. Zaradi nekih kupčijskih poslov sta se zapletla v pogovor, ki je postal vedno bolj živahen in razburljiv, dokler nista prišla od besed k dejanjem in je Consolini precej močno pretepel starejšega Montecchija tako, da so ga morali odpeljati z avto-ambulanco na Rdeči križ, kjer so mu nudili prvo pomoč. Montecchio se bo moral zdraviti okrog 15 dni. Tudi po Consolinija je prišel voz, ki pa ni bil reševalni pač pa policijski, ki ga je odpeljal na zaslišanje. Pozneje so ga pustili na svobodo in ga samo prijavili sodišču.

Conski svet akademsko razglablja

Vse kaže, da se je tukajšnjega conskega sveta lotila neka posebna bolezen za pošiljanje pozdravov in brzojavk na levo in desno. Zato se je včerajšnje sejanje začelo z nekaj podobnim, ko so prebrali pozdravno brzojavko novoizvoljenemu predsedniku italijanske republike. Da bi temu formalnemu izživljanju v čvekanju dali poseben pečat, so vsi svetniki vstali. Po tem dejanju, od katerega brezdvomno nimajo nobene koristi naše domače zadeve, so začeli razpravljati o točkah dnevnega reda.

Od teh so odobrili predlog, da tajništvo miljske občine poviša tarife za uradno poslovanje. Prav tako so dovolili miljski občini, da desetkrat poviša dosedanje tarife za prevoz smeti. Občini Devin Nabrežina so dovolili, da lahko tudi desetkratno poviša dosedanjo takso na pse. Odgodena pa je bila razprava o uvedbi trošarine na pivo.

Veliko zmatenje prazne slame pa je povzročila razprava o podaljšanju pogodbe med mestno občino in pogrebnim podjetjem. Brezdvomno je ta zadeva najbolj aktualna, posebno v zadnjih časih na sejah občinskega in conskega sveta. Mestna občina, ki bi sicer rada v lastni režiji pokopavala mrtvece in s tem prekinila dosedanjo pogodbo, ne more tega storiti, ker baje nima denarja. Zato je občina zopet obnovila pogodbo s podjetjem. To pa bi včeraj moral potrditi conski svet, ki se prav tako ogreva, da bi tržaška občina prevzela to zadevo. Med tem pa je prišla odredba 103, katere tretja točka pravi, da je veljavna in pravomočna vsaka odločitev občine, ako odločitev ne presega izdatkov 2 milijonov lir. To odločitev občine mora potrditi le še predsednik cone, ki s tem le potrjuje, da odločitev ni protizakonita. Kljub temu, da so vsi svetniki za to stvar vedeli in spoznali, da bo vsaka debata o tem odveč, so se zagnali v akademsko razpravljanje o tem. Ta pravda za oslovsko senco je trajala okrog pol ure, s tem izidom, da so odbili obnovo pogodbe in je ta kljub vsemu veljavna, ker ne presega vsote 2 milijonov lir. Kot zadnjo točko dnevnega reda, so odobrili vsoto 467.660 lir kot letno nakazilo mestni godbi.

Med slučajnostmi so se zopet zakadili v stanovanjski urad. Svetnika Suban in Gentili sta predlagala, naj ukinejo ta urad. Sam Gentili je na koncu seje prišel na dan z argumentom raznih šovinističnih krogov in časopisov, ki vedno le gobezdajo o napadih na Italijane na periferiji, medtem ko previdno jezuitsko molčijo o fašističnih napadih po središču mesta v nočnih urah. Zato je ta njihov trobentač v conskem svetu predlagal, naj bi v nočnih urah poostrili policijsko nadzorstvo v mestni okolici. ato je dr. Pincherle izjavil, da se s tem predlogom strinja, vendar s pristavkom, naj bi tudi v središču mesta, kjer fašisti napadajo ljudi, povečali policijsko nadzorstvo.

Odgovor Delavski zbornici

Na pismo, katerega je poslala Delavska zbornica Enotnim sindikatom, v katerem se zavzema za «interese istrskega proletariata», so danes predstavniki Enotnih sindikatov odgovorili s pismom, v katerem beležijo prejem ter napovedujejo čimprejšnji odgovor.

S svojim podrobnim odgovorom bodo Enotni sindikati gotovo jasno obeležili namen pisma DZ, ki je bilo napisano le, da bi sprožili nov plaz ogabne kampanje laž, proti ljudski oblasti in Enotnim sindikatom v nekakšnem «interesu istrskega proletariata», medtem ko s svojo provokatorsko vlogo stalno škodujejo interesom tržaškega delovnega ljudstva.

Popravek

V eni naših zadnjih številk se je vrinila pomota, ki jo popravljamo: ASIZZ iz Boljunca daruje 1000 lir za zgraditev kulturnih domov in pa 500 lir za Bruno Unašič. Za 1. maj pa je Zoll daroval 2.410 in Veliki Repen 2.485 lir.

Stara ženica skočila skozi okno

Ana Venier je bila rojena 1877 leta v Kanfanaru pri Pulju in ima torej sedaj 71 let. Verjetno je brezvestna propaganda za izselitev iz jugoslovanske Istre tudi njo preslepila, da se je lansko leto preselila iz svojega rojstnega kraja, kjer je prebila vse življenje, k svoji hčeri, ki je poročena v Trstu. Naselila se je pri njej v ul. Sinico št. 7.

Po enoletnem bivanju v Trstu pa je hči, ki ima poleg tega še enega otroka, sklenila, da bo poslala mater v mestno ubožnico, ker je ni mogla več vzdrževati. Zato je napravila prošnjo za sprejem v ubožnico in predvčerajšnjim je dobila dovoljenje in vse potrebne dokumente ter odločila, da bo odpravila te dni svojo staro mater v mestno ubožnico.

Mati pa nikakor ni hotela iti iz hčerine hiše, ki jo je smatrala za svoj drugi dom in, ko je videla, da so domači trdno odločeni, da jo pošljejo med tuje ljudi, se je v trenutku, ko niso pazili na njo, vrgla skozi okno iz prvega nadstropja na dvorišče. Pri padcu je dobila težke poškodbe na glavi in na levi nogi in verjetno si je tudi prebila lobanjo. Sprejeli so jo na I kirurški oddelek glavne bolnice in njeno stanje je zelo resno.

Prva, ki ji je pritekla po padcu na pomoč, je bila neka bolničarka, ki stanuje v sosedni hiši, dočim je Venierina hči padla v nezavest, ko je zvedela za nesrečo. Staro mater je spremila v bolnico njena mala vnukinja.

Mladinska zborovanja

V okviru kongresa delovne mladine bodo danes naslednja zborovanja: Pri Sv. Ani ob 20 bo zborovanje za mladince obrtniške, trgovske in poljedelske stroke, na katerem bodo obravnavali pregled položaja mladincev teh strok. Na zborovanju v ul. Imbriani, na sedežu ES ob 19.30 pa bodo obravnavali vprašanja brezposelnosti, dela Todtove organizacije in splošen pregled.

Danes pogreb žrtev železniške nesreče

Včeraj ob 17.15 so pripeljali z brzovlakom trupli Lucijana Miota in Pierine di Natale, ki sta zgubila življenje v železniški nesreči blizu Benetk. Pogreb obeh ponesrečenih Tržačanov bo danes ob 16 iz mrtvašnice v ulici Pietà.

Krivice na pošti

Slovenci bodo imeli toliko pravic, kolikor si jih bodo sami vzeli

Prejeli smo:

Podpisani M. N. Vam pošiljam poštno nakaznico, katero niso hoteli sprejeti na glavni pošti v Trstu, ker je bila pisana v slovenščini. Do danes sem vedno pošiljal priznanice za tekoče račune v slovenščini. 5. t. m. sem dopoldne plačal dva računa brez ovir. Ko pa sem se popoldne vrnil na pošto, je bil pri istem okencu že drug uradnik, ki me je zavrnil, da ne more sprejeti poštne priznanice, ker je ne razume in je ne more kontrolirati...

Ni to edini primer, ko uradniki na pošti nočejo sprejemati bodisi pisem ali nakazil v slovenščini. Saj prav za prav niti čudno ni, ker je še vedno za ravnatelja na glavni pošti znani gospod Greco, ki je dobro znan že iz več podobnih primerov, ker se drži še vedno starih fašističnih zakonov. Vendar pa naj se gospodje pri pošti zavedajo, da Slovenci ne bomo prosjačili za svoje pravice niti ne bomo trkali kot hlapci Jernej, od vrat do vrat. Preveč smo žrtvovali, da bi se danes morali bati preoblečenih fašistov, ki se jim še vedno kolca po časih, ko so Slovencem pljuvali v usta in katere danes ščitijo vojaške oblasti v Trstu ter se pri tem na vsakem koraku sklicujejo na svojo zapadno demokracijo.

Od vojaških okupacijskih oblasti v Trstu odločno zahtevamo, da odpustijo na vseh javnih ustanovah in zlasti na pošti previšne uradnike, katere je namestil fašizem v teh krajih z edinim namenom, da bi raznarodovali tukajšnje slovensko ljudstvo. Čas je že, da te oblasti sprovedejo v prakso vprašanje dvojezičnosti, ki je Slovencem zagotovljena v mirovni pogodbi, da se bodo brez strahu in groženj tudi mogli posluževati v javnih uradih svojega materinega jezika. Zato naj v uradih namestijo slovenske uradnike in to iz vrst tržaškega delovnega ljudstva.

Vse pa kaže, da vojaškim oblastem ni do tega, da bi to vprašanje rešili na pravičen način.

Zavedni Slovenci pa se bomo na vseh uradih v Trstu odločno poslužili slovenskega jezika, ki je priznan poleg italijanskega kot uraden jezik. Zavedati se moramo namreč, da bomo imeli toliko pravic, kolikor si jih bomo sami vzeli!

Zlagane vesti radia Trst I.

Dne 12. t. m. ob 13.15 je javil radio Trst I v svojih dnevnih poročilih, da je civilna policija razgnala dne 10. t. m. v Skednju ljudsko zborovanje, katero je bilo v prostoru, ki je last kulturnega krožka.

Kot dokaz, da ne poslušajo radijskih vesti samo ljudje, ki mirno prenesejo kakršno koli laž, naj navedemo samo protest skupine prebivalcev Skednja, ki so ga oddali vodstvu radia Trst I in v katerem javljajo, da se je ljudsko zborovanje vršilo popolnoma neovirano, če izvzamemo seveda prihod dveh civilnih policistov, ki sta se pa po nekaj minutah odstranila. Prebivalci Skednja se zgražajo nad takimi tendencioznimi oddajami, ki imajo samo ta namen, da prikažejo tukajšnji in svetovni javnosti neresnični položaj ter opogumljajo s tem razne provokatorske elemente, ki se čutijo tako bolj varne pri izvajanju njihovih «junaških» podvigov.

Zato pa zahtevajo prebivalci Skednja, da prekliče radio Trst I. svojo trditev ter opozarjajo radijsko vodstvo, da je ljudstvo že sito takšnih in podobnih laži ter zahteva, da se enkrat za vselej konča z objavljanjem vesti, ki so popolnoma zlagane in nimajo torej nobene podlage.

Puško so mu ukradli

Constantin Tardivello ima v ul. R. Sanzio svojo barako, kamor hodi mladina streljat na tarčo. V noči od 11. na 12. t. m. pa je prišel v njegovo barako neznan ljubitelj tega športa tudi izven «uradnih ur». Ena izmed pušk na zračni pritisk mu je tako ugajala, da si jo je enostavno pridržal. Ko je Tardivello naslednje jutro pregledoval svoje premoženje, je brž opazil, da mu je zmanjkala njegova najboljša puška, ki jo ceni na 15.000 lir. Tatvino je prijavil policiji, ki sedaj išče neznanega ljubitelja tujega orožja.

Zaporo nad odpusti!
ES nasprotni odpustom pri Stock

V tovarni likerjev Stock so odpustili tri uradnice, čeprav so Enotni sindikati protestirali proti temu. Arbitražno sodišče, ki je razpravljalo o tem vprašanju, je bilo namreč sestavljeno iz predstavnikov oblasti in industrijcev.

Kakor v vseh prejšnjih primerih odpustov, tako moramo tudi o tem primeru le podčrtati nujnost dejanske zapore nad odpusti, saj ob sedanjih ukrepih okupacijskih oblasti industrijci lahko delajo v svojih izkoriščevalskih namerah kar koli hočejo.

POPRAVEK

V našem časopisu z dne 12. t. m. smo po pomoti objavili, da je tov. Marina Bernetič že odpotovala v Pariz, kar pa ne odgovarja resnici. Tov. Bernetič namreč še ni odpotovala, upa pa, da ji bo mogoče oditi čez nekaj dni.

KOLEDAR

Petek 14. maja
Bonifacij, Matica
Sonce vzhaja ob 4.32, zahaja ob 19.20. Dolžina dneva 14.57. Luna vzhaja ob 8.59, zahaja ob 0.34.

Jutri 15. maja
Zofija, Sonja

Spominski dnevi

1904 je umrl F. A. Bredihin, ruski astronom. Rodil se je leta 1831.

PRESKRBA

Oljčno olje za tovarniške, podporne, civilne in vojaške menze. Do danes morajo vsi odgovorni imenovanih menz dvigniti pri občinskem prehranjevalnem uradu nakazila za oljčno olje za drugo polovico meseca.

Dodatne živilske nakaznice za delavce. Delodajalci, ki imajo zaposlene delavce pri težkih ali najtežjih delih, morajo najkasneje do 25. t. m. predložiti občinskemu prehranjevalnemu uradu — oddelek za dodatke (ul. Procureria 1) — seznam delavcev, ki imajo pravico do dodatkov. Seznam mora vsebovati ime in priimek delavca, očetovo ime in naslov delavca.

Opozarjamo, da v primeru, da ne bodo delodajalci predložili omenjenega seznama, odpade dostava dodatnih nakaznic za julij-oktober.

ENOTNI SINDIKATI

Tiskovni urad. Danes ob 17.30 bo v ul. Imbriani 5 seja tiskovnih referentov upravnih in tovarniških odborov.

Zveza pomorščakov in pristaniških delavcev. Danes 14. t. m. bo v dvorani K. K. Kraljič v Domu pristaniških delavcev občni zbor nameščencev Javnih skladišč, kjer se bodo obravnavala važna vprašanja.

Kmetijska strokovna zveza ES vabi vse referente na izredni sestanek, ki bo v soboto 15. t. m. ob 18.30 v prostorih ES ul. Imbriani 5. Ker se bo razpravljalo v zelo važnih zadevah, se prosi, da nobeden ne manjka.

KMETIJSKA STROKOVNA ŽVEZA ES javlja vsem referentom na terenu, naj naberejo imenike in podatke povzročene škode po ameriški vojski in jih naj prinesejo takoj v naš urad ul. Imbriani 5-I.

IZLETI

Planinski izlet na Kucelj in Golake, ki bi moral biti dne 9. t. m. bo nepreklicno v nedeljo dne 16. t. m. Odhod ob 6 zjutraj iz ulice F. Severo.

Zaključek razdeljevanja zavojev

Slovensko gospodarsko združenje bo zaključilo razdeljevanje živilskih zavojev (10 kg sladkorja in 1 kg kave) po 2050 lir za zavoj v soboto 15. t. m. dopoldne. Vse upravičence, ki zavoja še niso dvignili, vabimo, da to store do določenega roka, ker na kasnejše pritožbe ne bo mogoče odgovarjati. Nakazila za pakete izdaja tajništvo v ul. F. Filzi 10.

RAZNO

Cesta zaprta za promet. Mestna občina javlja, da zaradi popravila zidu ostane ul. Angelo Emo med ul. Navali in Montecucco zaprta za promet do nadaljnjega.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

V ponedeljek 17. maja ob 20:
C. Goldoni-M. Rupel:
«PRIMORSKE ZDRAHE»
Gostovanje v Domu kulture v Skednju.

GLEDALIŠČE VERDI

Nocoj ob 20.30 bo Renzo-Riccijeva dramska skupina nastopila s Shakespearovim «Macbethom». Jutri Braccov «Mali svetnik».

Rojstva, smrti in poroke

13. maja se je rodilo 6 otrok, umrlo je 5 ljudi, porok je bilo 10.

CERKVENE POROKE: mornar kapetan Ugo Ubaldini in študentka Lucija Benussi, uradnik Friderik Ferranto in zasebnica Giana Solva, uradnik Josip Pregarz in uradnica Clelia Predonzan, obč. nameščenec Karl Ritossa in šivilja Silvana Del Ben, mehanik Fulvio Zadini in zasebnica Oktavija Scimone, šofer Karl Taučer in vlagalka Marcela Pettirosso, uradnik Aurelio Tessarollo in zasebnica Ida Braiuca, geometer Virgilij Ravalico in zasebnica Nives Giorgini, delavec Friderik Kožuh in zasebnica Marija Celli, trgovec Dominik Zudich in zasebnica Licia Ruman.

UMRLI: 70-letna Marija Jamšek, 59-letni Ernest Manfreda, 3 leta stari Bilosiavo Gracian, 45-letni Ermano Lazar, 50-letni Leonardo Locoselli.

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» sporoča, da bo v ponedeljek širša odborova seja. Vabljeni so vsi odborniki pevskega, dramskega, mladinskega, kakor tudi gospodarskega odseka. Začetek ob 20.30 v ul. Sv. Marka 21.

Dramatični odsek prosvetnega društva «Rojan» priredi v soboto dne 15. maja ob 20.30 v novi dvorani prosvetnega krožka «Ravber» na Greti Finžgarjevo dramo «Razvalina življenja». Vabljeni vsi!

Pionirska prireditev na Greti s pestrim sporedom bo v nedeljo 16. t. m. ob 18 v novih prostorih ul. Cisternone 22. Nastopili bodo pionirji z Grete. Vabljeni vsi.

«Večer smeha»

Prosvetno društvo Bazovica priredi v soboto 15. t. m. ob 21 večer smeha s sodelovanjem članov SNG. Nocoj ob 20.30 bo v kulturnem krožku «Ravber» gledališka predstava. Igrali bodo komedijo Carla Venezianija «Prednik» (L'antenato).

DAROVI IN PRISPEVKI

Za zgraditev novih zidov na slovanskem kulturnem pogorišču daruje Stana Piščanec iz Rojana 1000 lir namesto cvetja na grob pok. Mihelčeve.

Radijski spored
v petek 14. maja
TRST II (m 203.6, Kc 1474)

7.29. Otvoritev. 7.30. Koledar. 7.35 Jutranja glasba. 7.45. Napoved časa in poročila. 11.29. Otvoritev. 11.30 Reproducirana glasba. 12.00. Novi svet. 12.10. Znane melodije slovanskih narodov. 12.45. Napoved časa in poročila. 13.00. Glasba po željah. 13.40. Solistična glasba. 14.00. Dnevni pregled tiska. 14.15. Pestra glasba. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Našapovest. 18.15. Schubert: Kvartet v d molu. 18.45. Iz znanih filmov. 19.00. Angleščina po radiu. 19.30 Komorni zbor. 19.45. Napoved časa in poročila. 20.00. Pestra koncertna glasba. 20.30. Mojstri besede. 21.00. Portreti velikih skladateljev: Robert Schumann. 21.45. Pravljice za odrasle. 22.00. Simfonični koncert. 22.45. Plesna glasba. 23.15. Napoved časa in poročila. 23.30. Citanje sporeda. 23.35. Polnočna glasba. 24.00. Zaključek.

KINO

KINO OB MORJU. 15.30: «Morilci so med nami». Film nemške povojne proizvodnje.
ROSSETTI. 15.30: «Gospa Parking ton», Walter Pidgeon in Greer Garzon.
FILODRAMMATICO. 16.00: «Sončna dolina», A. Smith, R. Reagan.
FENICE. 16.15: «Žalostni Orient», Margo, Tom Meal.
IMPERO. 16.00: «Marica», Margarete O' Brien.
MASSIMO. 16.00: «Ta dežela je moja», Maureen O' Hara, Charles Laughton.
GARIBALDI. 16.00: «Divje meje», Randolf Scott.
ITALIA. 16.00: «Tisoč in ena noč», Maria Montez.
ALABARDA. 16.00: «Tri nove gospe iz Nove hiše», Gary Cooper.
ARMONIA. 15.30: «Življenje v miru», Aldo Fabrizi.
RADIO. 16.00: «Nocoj sem sanjal o tebi», Franchot Tone.
ODEON. 15.30: «Most ljubezni», G. Rogers, Ronald Colman.
IDEALE. 16.00: «Zgubljena mladost».
NOVO CINE. 16.00: «D'Artagnan in tri mušketirji», bratje Ritz.
SAVONA. 16.00: «Borbe v džungli».

Odg. urednik STANISLAV RENKO
Tisk Stabilimento Tip. Triestino

MALI OGLASI

PIANINO ALI KLAVIR iščem. Ponudbe z znamko in ceno na upravo «Prim. dnevnika» pod št. 2135.

Za domačo zalogo si preskrbite pravočasno par stekleničic (dvojna steklenčica lir 35) čudotvornega

Cock-Tail Amato

Pri nakupovanju se prepričajte, da nosi etiketa jasno ime

Amato Brezar